

Det talade ordet gäller

Stockholm 2020-11-10

Inledningsanförande av förbundsordförande Lars Fresker vid förbundsmötet 2020

Vänner,

Den här tiden var tredje år är alltid lite speciell.

Motioner ska läsas, valberedningens remisser skickas fram- och tillbaka, Karlbergs Musikkår är på plats och sorlet i lokalen innan förbundsmötet just öppnas är alltid förväntansfullt.

Det här året är dock annorlunda. Handlingarna som ska läsas har, förstås, varit dom samma, liksom många andra förberedelser. Men det där förväntansfulla sorlet har uteblivit – Karlbergs Musikkår har inte spelat de välkända marscherna. Pandemin påverkar även Officersförbundet. Men det betyder inte att årets förbundsmöte är mindre viktigt. Tvärtom.

Regeringen har, för bara några veckor sedan, överlämnat propositionen för kommande försvarsbeslut till riksdagen, vi är mitt uppe i avtalsrörelsen och arbetsrätten och den svenska modellen som vi känner den utmanas på många sätt.

Det betyder att det fackliga arbetet är viktigare än någonsin. Från enskild medlem till lokalföreningar, styrelse och stämma.

Det vi ska göra här nu de kommande dagarna är att stå upp för demokrati och arbetsrätt. Något vi, i våra ordinarie arbeten är satta att försvara.

Vi gör det under annorlunda former men jag hoppas att debattlusten och resultatet inte påverkas. Vi har gjort allt för att de tekniska förutsättningarna ska vara så bra som möjligt och inte hämma oss på något sätt.

Nu hänger det på oss. Att vi, trots att vi sitter hemma eller på vår ordinarie arbetsplats, klarar av att gå in i ”förbundsmötesbubblan”, låta tvätten ligga kvar i maskinen och inte svara på tjänstemejlen. I vart fall inte under förhandlingarna.

Vi ska börja så som vi brukar med att hedra dom medlemmar som inte längre är bland oss. Så jag får be alla att resa sig upp.... (tyst minut)

Tack så mycket!

Ja, det kan väl knappast ha undgått någon att regeringen för några veckor sedan överlämnade den försvarspolitiska inriktningspropositionen till Riksdagen. Något som jag är övertygad om att statsrådet kommer att återkomma till om en liten stund.

Det är en historisk och nödvändig satsning på många sätt. Vi som varit med ett tag och upplevt förbandsnedläggning på förbandsnedläggning kan ju knappt tro våra ögon när fem nya regementen och en flottalj återuppstår. I grunden är satsningen positiv: givet det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde behöver Sveriges operativa förmåga höjas. Men det är lätt att bli ivrig. Lätt att bländas av de miljarder som tillförs.

För faktum kvarstår att den breda politiska samsyn som brukar präglade försvarsbesluten saknas. I stället för att genomföra - och finansiera - det förslag som försvarsberedningen i enighet överlämnade till regeringen blir det nu något annat, något som riskerar att fortsätta den underfinansiering som präglade försvaret under många, många år. Som sagt - varje satsad krona är välkommen - men till exempel förbandsuppbyggnaden sker i en annan ordning, i en annan takt och på andra platser än i de militära råd Försvarsmakten lämnat. Det sistnämnda är väl sannolikt ett utslag av den regionalpolitik som, statsrådet och andra talat om i samband med att propositionen presenterades. Men att blanda regionalpolitik och säkerhetspolitik är inte den bästa vägen att gå om man vill stärka försvarsförmågan.

Som ordförande i Officersförbundet gör det mig också bekymrad över hur lite förslaget lyfter fram den militära personalen. Visst ska insatsorganisationen öka i volym, från 60 till 90 000 men det ska främst ske genom en ökning av antalet värnpliktiga, där erfarna gruppchefer, soldater och sjömän ska ersättas med pliktiga. Det kommer påverka vår förmåga att snabbt kunna möta ett hot. En förutsättning för att utbilda den ökade mängden värnpliktiga är att det finns officerare. Men satsningar på den nyckelkompetensen - ryggraden i den militära organisationen - saknas.

Varje samhälle som vill säkra sin existens och sitt fortbestånd värnar om sina väktare och sina fostrare. Man kan konstatera att åtskilliga av dessa yrken har starka inslag av kall. Man blir inte polis, lärare eller militär bara för att säkra brödfödan, utan också för att göra en insats för samhället och sina medmänniskor.

Det anses självklart bland de flesta medborgare att sådana yrken bör vara välbetalda och omges av goda villkor, inte minst för att locka kvalificerad personal.

Men det samhälleliga värdet av den som utbildar och undervisar barn och ungdomar och lyfter dem till kunskap och goda värderingar eller av den som skyddar och räddar människoliv, ofta med fara för sitt eget, kommer aldrig att till fullo kunna kompenseras med pengar, något vi känner igen från försvaret.

I stället ersätter och skyddar samhällen sådana yrkesmänniskor på huvudsakligen tre andra sätt. De belönas först och främst med hög respekt och socialt anseende. Lärare, poliser, militärer åtnjuter aktning, därför att de valt sitt värv inte på grundval av främst ekonomiska motiv, utan för att de följt ett kall för allas bästa.

Därför får de också med förtroende arbeta ifred inom en fastställd och kontrollerad ram, proffsen tillåts helt enkelt vara proffs. Och för det tredje, värnas de extra mycket av lagar och förordningar. Övergrepp mot dem bestraffas hårdare än mot andra, eftersom samhället skyddar dem som skyddar samhället.

Tyvärr har alla de här fyra områdena - alltså lön, anseende, tilliten till professionen och lagskyddet backat de senaste decennierna. Jag är helt övertygad om att det är det som ligger bakom det tryck som funnits i lönefrågan de senaste åren - där medlemmarna nu förväntar sig att vi ska nå resultat.

Vi har under en lång tid drivit frågan om att Försvarsmakten ska tillföras särskilda resurser för att höja officerslönerna men vi tvingas tyvärr konstatera att det inte gett något avtryck i propositionen. Och det är synd.

För jag har aldrig under alla mina år som ordförande känt ett starkare tryck i lönefrågan. Från nu anställd personal men också från sådana som tidigare slutat och som nu kan tänka sig att återvända för att vara delaktiga i återuppbyggnaden av Försvarsmakten. Men som vänt i dörren när de fått löneförslaget. Vår medlemsundersökning talar ett tydligt språk: 6 av 10 har övervägt att sluta. För 72% av dem är lönen den främsta orsaken.

Det ni som föreningar och medlemmar gör i det dagliga arbetet med lön är avgörande. Om försvarsbeslutet ska lyckas behöver varenda officer, gruppchef, soldat och sjöman stanna kvar i Försvarsmakten. Fler behöver dessutom välja yrket soldat eller officer.

För det krävs bra villkor. För det krävs bra lön. Hela vägen från soldat till pensionär.

Men än är inte det slutliga beslutet fattat i riksdagen. Jag har därför skrivit till försvarsutskottets ledamöter och uppmanat dem att under riksdagsbehandlingen av propositionen tänka efter ett varv till vad gäller frågorna om personalförsörjning, innan det slutliga beslutet tas. Jag uppmanar också alla er att, utifrån det underlag som förbundet skickade ut i samband med att propositionen presenterades, ta kontakt och påverka de politiker som representerar era län i riksdagen.

Vi är nu inne i en senarelagd avtalsrörelse. En avtalsrörelse som är tuffare än på mycket länge.

För en tid sedan beskrev ett annat fackförbund, SEKO, läget så här i ett utskick till sina medlemmar: ”Det är lätt att tro att de villkor vi vant oss vid och har i dag är en självklarhet. Så är det inte. Om vi inte står upp kommer vi få ett arbetsliv mer likt det vi hade i början av förra seklet”.

En dyster bild som jag i många stycken delar.

Inom ramen för vad Arbetsgivarverket kallar för ”modernisering” vill man bland annat ta bort ersättning för läkarbesök och läkemedel, möjlighet till ledighet vid flytt eller examen, ensamt bestämma hur arbetstiderna ska läggas och utöka semesterperioden från maj till september. Nog för att vi har haft varma höstar och många är vi som jagar, men vem vill ha sin sommarsemester i september? Inte jag.

Officersförbundets medlemmar har genom åren inte gjort sig kända för att vara aktivister som står på barrikaderna. Tvärtom så passar nog eftertänksamhet, analys och väl avvägda krav och åtgärder i stället bättre in som beskrivning.

Men vi har en hög anslutningsgrad, såväl bland officerare som bland gruppchefer, soldater och sjömän. De förväntar sig att vi ska företräda dem på bästa sätt i deras viktiga frågor. Det är ett ansvar som vi ska förvalta men också en styrka som vi ska använda. I avtalsrörelsen och inför kommande riksdagsbeslut om vår och Försvarsmaktens framtid.

Det är vi som kan vår profession bäst. Det är vi som vet vad vi behöver för att lyckas. Låt proffsen vara proffs!

Kära vänner, låt oss vara stolta över det vi i Officersförbundet uppnått så här långt.

Oaktat om det är en tvist i vardagen om anvisat boende eller framsteg i lönearbetet med till exempel att höja lägstalönen för officerare.

Men vi får inte luta oss tillbaka. Nu är det mer angeläget än någonsin att vi – på alla nivåer- engagerar oss i de mycket viktiga frågor som finns framför oss, så att Officersförbundet fortsätter vara den organisation som bäst förverkligar medlemmarnas fackliga och yrkesmässiga förväntningar.

Vi verkar i en historisk tid. Där vår kompetens är direkt avgörande för utvecklingen av framtidens försvar. Utan Officersförbundets medlemmar kommer inte det kommande försvarsbeslutets innehåll kunna bli verklighet.

Vår tid är nu!

Härmed ber jag, att på uppdrag av förbundsstyrelsen, få tacka för den här förbundsmötesperioden och förklarar Officersförbundets 8:e ordinarie förbundsmöte öppnat.

Lars Fresker
Förbundsordförande